
Ordbok for ledere

LEGELIVET

MARTE ROA SYVERTSEN

marsyv@vestreviken.no

Marte Roa Syvertsen er lege ved Nevrologisk avdeling og forskningssjef ved Drammen sykehus, Vestre Viken.

De siste to årene har jeg hatt gleden av å være litt nærmere de indre kretser, som en del av sykehusdirektørens stab. Mye foregår i møterommene på gangen der hvor jeg har kontor. Men mye foregår også i selve gangen.

Illustrasjon: Tidsskriftet

Kanskje er det, som alltid, nettopp der på gangen at noe av det viktigste skjer – den uformelle praten, linjer som trekkes og forsterkes, raske telefoner, kaffekopper og tiltrengte pauser. Som et lite tannhjul i dette maskineriet er det ikke til å komme fra at jeg snapper opp en viss sjargong. Ledere har nemlig sitt eget språk, sikre tegn på at de er nettopp ledere. Til hjelp for alle som eventuelt er nye i dette ansvarstunge og toneangivende faget, tenkte jeg det kunne være fint å ha en liten ordbok. Den kommer her.

Begrepsavklaring: Det driver vi med akkurat nå. Betyr dette ordet det samme for meg som for deg? Begrepsavklaring er et viktig punkt og kunne med fordel vært brukt oftere, for eksempel på hjemmebane.

Gevinstrealisering: Dette ordet får de fleste vanlige klinikere til å rynke panna hardt. Jeg skjønner egentlig ikke helt hva det betyr, jeg heller. Send meg gjerne en e-post om det.

Gå om bord: Siden vi er i samme båt, skal alle med. Å gå om bord betyr å bli med, og det betyr at du er rimelig sikker på at du har gått på riktig båt.

Handlingsrom: Handlingsrommet er det rommet du går inn i når du har gått ut av mulighetsrommet. Det er mye mindre, kanskje på størrelse med et bøttekott.

Kompetanseheving: Kompetanseheving er en klassisk salderingspost.

Salderingspost er ikke med i ordboka, fordi det helst ikke skal brukes. Vi trenger salderingsposter, men det kan vi ikke si høyt. Kompetanseheving, å bli flinkere, å lære, krever ofte midler, og det er det alltid for lite av.

Midler: Akkurat som i forskningen er det langt under lederes verdighet å snakke om penger, kroner og ører. Derfor opereres det mest med det litt bredere og mer ulne begrepet *midler* – og helst *friske midler*. Friske midler er nye penger som ikke var der fra før.

Mulighetsrom: Dette er det mest typiske lederordet. Det brukes i absolutt alle sammenhenger, særlig i litt vanskelige møter. Mulighetsrommet er veldig stort. Hva som helst kan få plass der.

Nedsitt: Nedsitt er på en måte det samme som møte, men mer uformelt og kortere, kanskje bare med to personer. Hvis du blir invitert til en nedsitt med samsnakk, bør du takke ja.

Omforent: Å være omforent er det samme som å være enig.

Samarbeid: Dette ordet gir en pust i bakken. Det er et helt vanlig ord som alle forstår og som ikke betyr noe annet enn det det sier, nemlig å arbeide sammen.

Samhandling: Samhandling betyr ikke å gå på butikken sammen, og det er også smalere enn bare det å gjøre noe sammen. Spisset inn er samhandling det å gjøre noe sammen på tvers av ulike institusjoner og omsorgsnivå, gjerne mellom kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjeneste. Samhandling er et ord som virkelig får skinne om dagen. Det får være med i de fleste planer, visjoner og taler. I praksis er samhandling utrolig vanskelig.

Samsnakk: Ledere snakker ikke sammen, de samsnakker. Du kan ellers ta omtrent et hvilket som helst ord og sette *sam-* foran, så blir det et bra lederord. Samarbeid, samhandling, samkjøring, samordning, samvalg, samstemming osv. Det var dessverre ikke plass til å ta med alle *sam-*ordene i denne korte lederordboka.

Sexy: Her må det gjøres enn jobb. *Sexy* bør ut av lederordboka med en eneste gang. La oss slå fast en gang for alle at hverken forskningsprosjekter eller søknader noensinne kommer til å bli sexy. Jeg håper i alle fall ikke det. Bytt ut *sexy* med *interessant* eller *spennende*.

Utfordringsbilde: Ledere har ingen problemer. Det finnes kun utfordringer, og de er gjerne en del av et større bilde. Utfordringsbildet henger som regel på veggen i mulighetsrommet.

Når alt dette er sagt, så er det viktig å huske på at lederordboka kun er til bruk på jobb, i møterom. I høyden kan bruken forlenges til den litt mer ledige samsnakken på gangen i pausene. På andre arenaer kan det fort bli litt tullete og rart. For eksempel på date. Ikke snakk om mulighetsrom på date, og i hvert fall ikke om midler. Da er det best å bare betale for seg etter nedsitten, tenke at hvis du var heldig fikk du kanskje litt kompetanseheving i løpet av daten, selv

om det ikke ble så mye gevinstrealisering. Men kanskje er dere omforente om å sees igjen. Og da kan det faktiske hende at det passer å bruke sexy. Tenk imidlertid litt på handlingsrommet først.

Publisert: 25. september 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.0476
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 7. juni 2026.